

รายวิชาสังคมศึกษา

รหัสวิชา สด๓๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

เรื่อง

พุทธสาวก

ครูผู้สอน ครูฉัตรรัตน์

ดิษฐ์วงศ์

ครูวรพรรณ

ศรีอรุณ

เรื่อง...พุทธสาวก

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความหมายของพุทธสาวก
๒. วิเคราะห์คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่างในการดำเนินชีวิตของพุทธสาวก
๓. เห็นความสำคัญในการนำคุณธรรมและข้อคิดที่ได้จากการศึกษาพุทธสาวกไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

ภาพที่เห็นคือภาพอะไร

๑. ที่มา <https://creazilla.com/nodes/๓๒๙๘๕-stella-businesswoman-clipart> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ /๙/๖๔

๒. ที่มา <https://creazilla.com/nodes/๒๐๒๙๒-blackboard-clipart> สืบค้นเมื่อวันที่ ๑๓ /๙/๖๔

ภาพพระสงฆ์ และสามเณรค่ะ

พระสงฆ์ และสามเณร
มีความสำคัญต่อ
พระพุทธศาสนาอย่างไร

เป็นสาวกผู้ปฏิบัติตามหลักคำสอน
และเผยแผ่พระพุทธศาสนาค่ะ

พระสงฆ์ สามเณร มีหน้าที่อย่างไร ในพระพุทธศาสนา

มีหน้าที่รักษาศีล ศึกษาพระธรรมวินัย ปฏิบัติ
ตามหลักคำสอนของพระพุทธเจ้า และเผยแผ่
พระพุทธศาสนา อบรมพุทธศาสนิกชน
(ประชาชน) ให้มีคุณธรรมจริยธรรมค่ะ

บทเรียนอิเล็กทรอนิกส์ ป.3

โครงการแท็บเล็ตพีซีเพื่อการศึกษาไทย (One Tablet Per Child)

จัดทำโดยสำนักงานเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ทาง www.otpchelp.com เป็นเพียงผู้เผยแพร่เท่านั้นเนื่องจาก
สื่อการเรียนรู้อิเล็กทรอนิกส์ชุดนี้มีประโยชน์มาก จึงอยากเป็นส่วนหนึ่งร่วมเผยแพร่
เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียนการสอน สำหรับนักเรียน และผู้ปกครองที่สนใจ

สื่อวีดิทัศน์ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

พุทธสาวก สามเณรสังกัจจายะ

เผยแพร่โดย : ครูโอ้ สื่อการเรียนการสอน

เผยแพร่วันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๕๘

ที่มา :

<https://www.youtube.com/watch?v=๔OBXKC๑๖vcw>

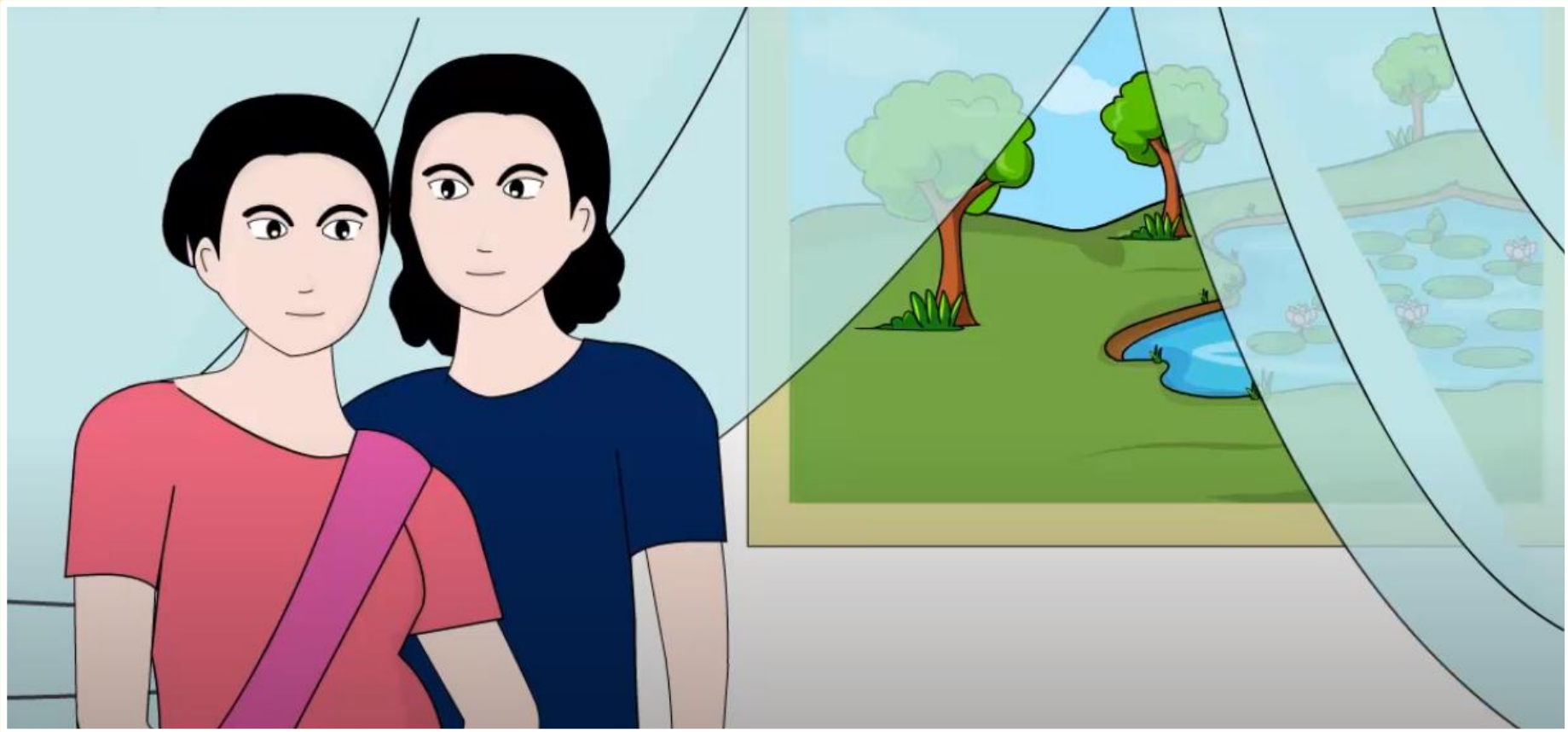
ทบทวนอีกครั้ง

พุทธสาวก หมายถึง ผู้ที่ปฏิบัติตนตามหลักธรรม
คำสอนของพระพุทธเจ้าและได้บรรลุมรรคผล

สามเณรสังกัจจะ เป็นบุตรของลูกสาวเศรษฐี ขณะมารดาท้องแก่ได้เสียชีวิตลง
ญาติจึงนำศพไปให้สัปเหร่อจัดการเผาที่ป่าช้า โดยไม่รู้ว่าเด็กในครรภ์ยังมีชีวิตอยู่

ขณะเผาศพลับห่อได้เอาตะขอพลิกศพไปมาเพื่อให้ไฟไหม้ทั่วถึง
จนตะขอไปเกี่ยวถูกหางตาเด็ก ทำให้ได้ยินเสียงเด็กร้อง

สัปเหร่อจึงรับนำเด็กขึ้นมาด้วยความอัศจรรย์ใจที่ยังมีชีวิตอยู่และได้นำ
กลับไปมอบให้ญาติเลี้ยงดูโดยตั้งชื่อว่า **ลังกিজจะ** แปลว่า **เกี้ยว** (เพราะหางตาถูก
ตะขอเกี้ยว)

เมื่อ อายุ ๗ ขวบ สังกิจจะได้ขออนุญาตพ่อเลี้ยงบรรพชาเป็นสามเณร
ในสำนักของพระสารีบุตร

สังกัจจะเป็นผู้มีบุญสะสมมาแต่ชาติปางก่อน เมื่อรับการบรรพชา
จากพระอุปัชฌาย์ และบรรลุลุทธิเป็นพระอรหันต์ในขณะปลงผม

เหตุการณ์ที่สำคัญคราวหนึ่ง
มีพระสงฆ์บวชใหม่ประมาณ ๓๐ รูป
ศึกษารธรรมะในสำนักของพระพุทธเจ้า
และเมื่อมีความรู้พอสมควรแล้วต้องการ
ที่จะปฏิบัติธรรมในป่าเพื่อแสวงหา
ความสงบ

พระสงฆ์ ๓๐ รูป
ขออนุญาตพระพุทธเจ้าไปปฏิบัติธรรมในป่า

จึงพร้อมใจกันไปทูลลาพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าทรงทราบว่า จะเกิดเหตุร้าย
แก่พระสงฆ์เหล่านี้ จึงรับสั่งให้พระสงฆ์ไปลาพระสารีบุตรก่อน

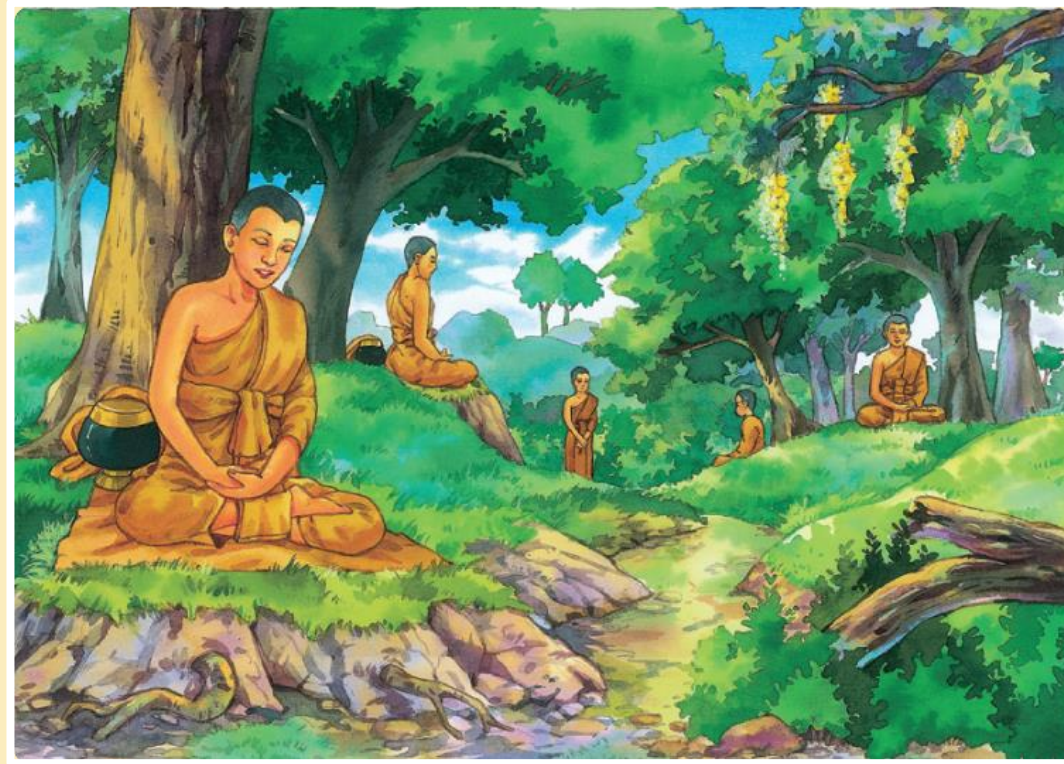
พระสารีบุตรทราบพระประสงค์ของพระพุทธเจ้า จึงให้สามเณรลังกิจจะเดินทาง
ไปด้วย พระสงฆ์เกรงว่าสามเณรจะเป็นภาระทำให้ไม่สามารถปฏิบัติธรรมได้
พระสารีบุตรจึงกล่าวว่า “สามเณรลังกิจจะ จะไม่เป็นภาระของพวกท่านทั้งหลาย
พระพุทธเจ้าทรงทราบเรื่องนี้จึงส่งพวกท่านมาลาเรา”

พระสงฆ์จึงจำเป็นต้องพาสามเณรสังกัจจะไปด้วย เมื่ออำลาพระสารีบุตร
แล้วทั้งหมดจึงออกเดินทาง เมื่อเดินทางไปถึงหมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชาวบ้านมีความ
เลื่อมใสศรัทธาจึงนิมนต์ให้พระสงฆ์อยู่จำพรรษา พร้อมรับปากจะพากันอุปถัมภ์
บำรุงตลอดพรรษา พระสงฆ์เหล่านั้นจึงรับนิมนต์

ในวันเข้าพรรษา พระสงฆ์ได้ตั้งกติกากันไว้ว่า จะไม่อยู่รวมกลุ่มกัน
จะแยกกันไปปฏิบัติธรรมยกเว้นเวลาบิณฑบาต ถ้าพระสงฆ์รูปใดเจ็บป่วย
ให้ศิระฆังบอกเพื่อจะได้มาช่วยเหลือกัน

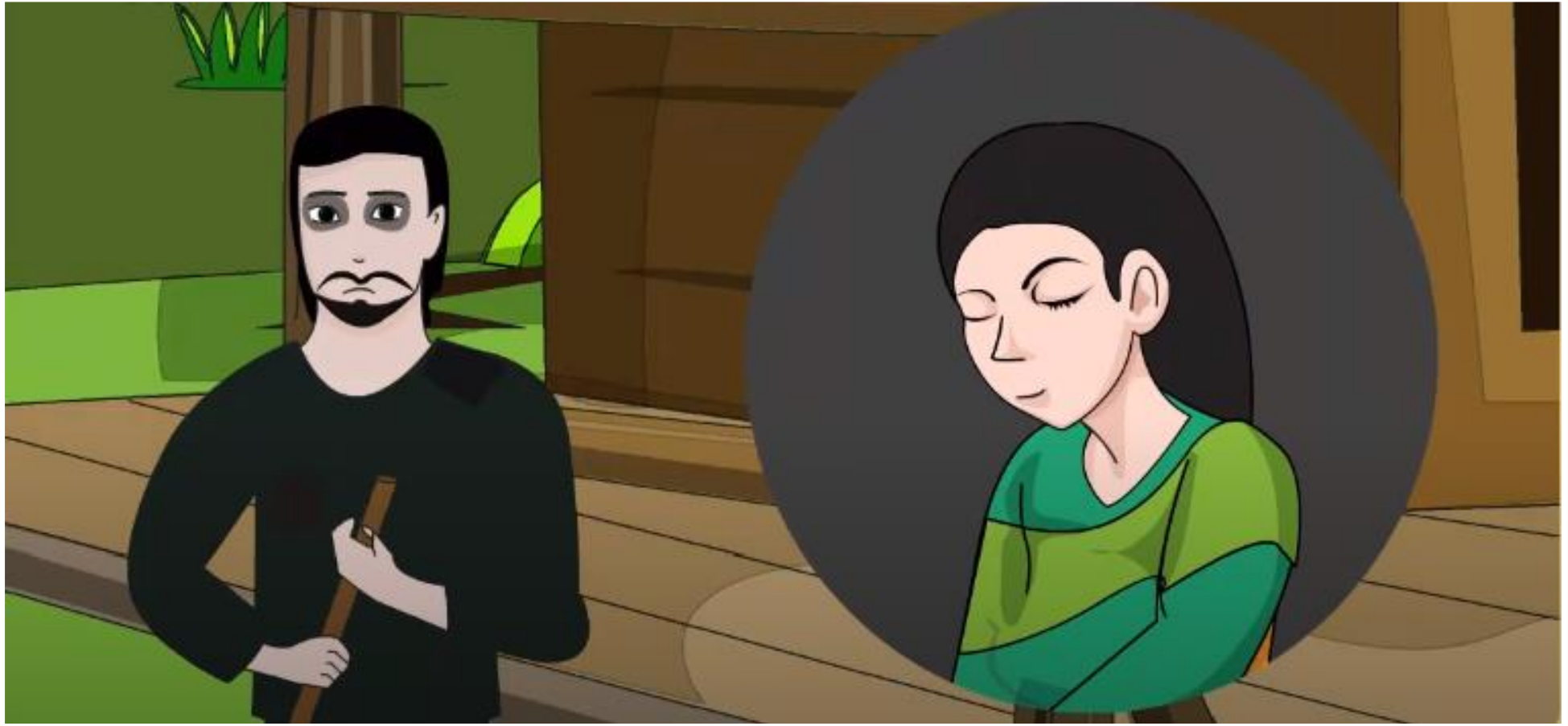
พระสงฆ์ปฏิบัติธรรมในป่า

วันหนึ่ง มีชายคนหนึ่งต้องการจะเดินทางไปหาลูกสาวที่ต่างเมือง ขณะเดินผ่านมาถึงหมู่บ้านนั้นด้วยอาการอิดโรย ซึ่งเป็นเวลาที่พระสงฆ์ได้กลับมาจากบิณฑบาต เมื่อพบชายผู้นั้นจึงได้สอบถาม เมื่อทราบเรื่องแล้วเกิดความสงสาร จึงแบ่งอาหารให้ หลังรับประทานอาหารอิ่ม

แล้วชายยากไร้ก็สอบถามพระสงฆ์ว่า “มีกิมนิมต์หรือไร พระคุณเจ้าจึงได้
อาหารมากมายขนาดนี้” พระสงฆ์ตอบว่า “ไม่มีหรอกโยม เป็นเรื่องปกติของที่นี่”
ชายยากไร้คิดว่า “เราทำงานแทบตายก็ไม่ได้กินอาหารดีเช่นนี้ จะไปอยู่ทำไมที่อื่น
ขออาศัยอยู่กับพระสงฆ์เหล่านี้ สบายดีกว่า” คิดได้ดังนั้นจึงขออาศัยอยู่และคอย
อุปัฏฐากพวกพระสงฆ์ก็อนุญาต

เมื่อเวลาผ่านไป ชายยากไร้คิดถึงลูกสาวจึงแอบหนีไปโดยไม่บอกกล่าว
เพราะเกรงว่าพระสงฆ์จะไม่อนุญาต

ชายยากไร้เดินเข้าไปในป่าที่มีโจร ๕๐๐ คนอยู่ ในขณะนั้นโจรได้เตรียมบนบานเทวดาว่าจะถวายเป็นพลีกรรม เมื่อชายยากไร้เดินมาถึง ก็ถูกโจรจับตัวไว้ เขาตกใจกลัวตายจึงได้ร้องขอชีวิตและต่อรองว่า “**ควรจับพระภิกษุมาทำพลีกรรม จะดีกว่าเพราะเป็นผู้ทรงศีล เทวดาท่านจึงจะชอบ**”

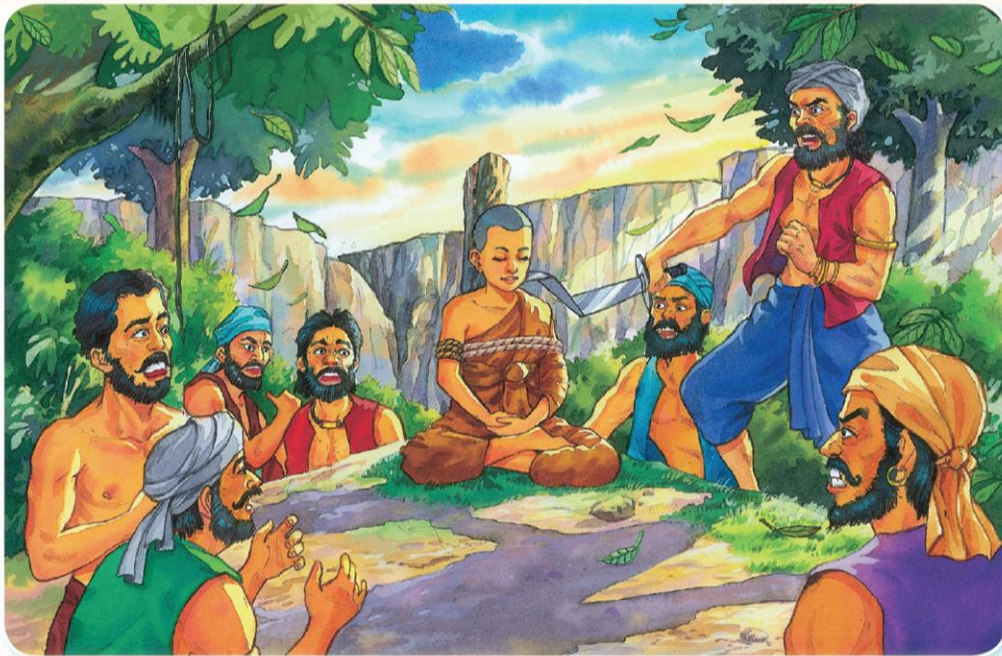
โจรทั้งหมดเห็นด้วยจึงบอกให้ชายยากไร้นำทางไปหาพระสงฆ์ เมื่อไปถึงเขาได้ตีระฆัง พระสงฆ์จึงมารวมกันเพราะเข้าใจว่า มีพระสงฆ์อาพาธ หัวหน้าโจรจึงบอกว่า จะนำตัวพระสงฆ์รูปหนึ่งไปทำพิธีกรรม พระสังฆเถระจึงขอสละชีวิต พระสงฆ์ที่เหลือไม่ยอมให้พระสังฆเถระไป ต่างยอมสละชีวิตของตนเองแทน

สามเณรสังกัจจะจึงขออาสาไปเอง พระสงฆ์ต่างไม่ยอม สามเณรสังกัจจะ
จึงให้เหตุผลว่า ที่พระพุทธเจ้าและพระสาวกให้ตนเดินทางมาด้วยนั้น เพราะรู้
ว่าจะเกิดเหตุการณ์นี้ สามเณรสังกัจจะจึงเดินทางไปพร้อมกับโจร โดยมีพระสงฆ์
ทั้งหมดมองตามด้วยความโศกเศร้า

สามเณรสังกัจจะถูกโจรนำตัวไป

ขณะที่หัวหน้าโจรกำลังทำพิธีอยู่นั้น สามเณรสังกิจจะได้นั่งสมาธิ
แผ่เมตตาจิตไปยังหัวหน้าโจร เมื่อหัวหน้าโจรยกดาบฟันลงที่คอสามเณร ดาบได้งอพับ
เข้าหากัน หัวหน้าโจรจึงตัดดาบใหม่ให้ตรงแล้วฟันซ้ำ ดาบก็งอเหมือนเดิมอีก
จึงเปลี่ยนดาบและทดลองอีกหลายครั้งแต่ก็ไม่สามารถทำอะไรสามเณรได้

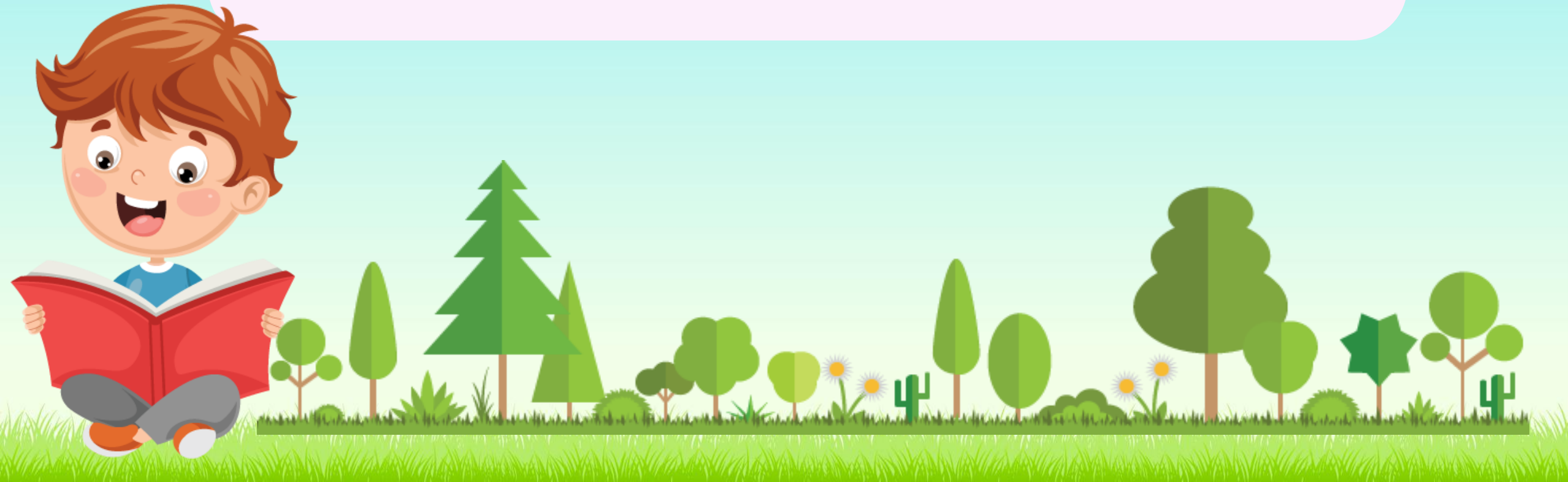

หัวหน้าโจรประกอบพิธีกรรม

หัวหน้าโจรสล่านึกผิด จึงกลับใจและขอบวชพร้อมด้วยบริวาร สามเณรสัง
กิจจะได้พาโจรทั้งหมดไปเข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า พระพุทธเจ้าได้อุปสมบทให้ และทรง
แสดงธรรมให้ฟังพระสงฆ์เหล่านั้นได้ปฏิบัติธรรมจนกระทั่งบรรลุเป็นพระอรหันต์
ทั้งหมด

คุณธรรมที่ควรถือเป็นแบบอย่าง เป็นผู้มีความเสียสละ
เพื่อส่วนรวม ปฏิบัติตนเคร่งครัดในพระธรรมวินัยและมีจิตเมตตา
รู้จักให้อภัยผู้อื่น

กิจกรรม

“ตอบอะไรนะ...ช่วยบอกหน่อย”

“ตอบอะไรนะ...ช่วยบอก
หน่อย”

๕ ขวบ

๗ ขวบ

๙ ขวบ

๑

สามเณรสังกัจจะ
ท่านออกบวช
เมื่ออายุเท่าใด

๒

“ตอบอะไรนะ...ช่วยบอก
หน่อย”

๕ ข้อ

๘ ข้อ

๑๐ ข้อ

การบวชเป็น
สามเณรต้องถือ
ศีลที่ข้อ

ศีล ๕ คือ ศีลเบื้องต้นที่ทุกคนต้องปฏิบัติ

ศีล ๘ คือ ศีลปฏิบัติเมื่อเราไปปฏิบัติธรรมที่วัด

ศีล ๑๐ คือ ศีลของสามเณร

๓

“ตอบอะไรนะ...ช่วยบอก
หน่อย”

พระสาร์บุตร

สามเณรสังกัจจะ

ชายผู้ยากไร้

ใครเป็นผู้พากลุ่มโจร
มายังสำนักสงฆ์
และตีระฆัง

๔

“ตอบอะไรนะ...ช่วยบอก
หน่อย”

ต้องการเงินค่าไถ่

ต้องการแก้แค้น

ต้องการนำไปทำพิธีพลีกรรม

กลุ่มโจรจับผู้ยากไร้
ด้วยเหตุผลใด

๕

“ตอบอะไรนะ...ช่วยบอก
หน่อย”

ความเสียสละ

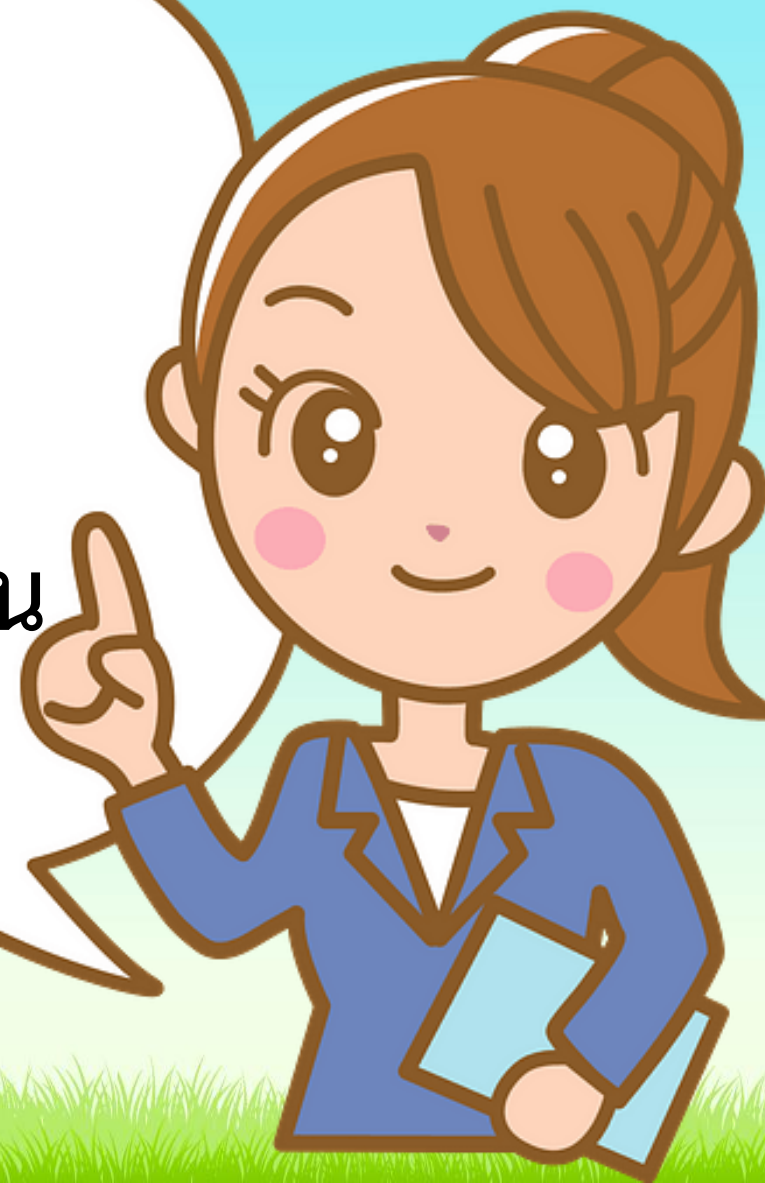
ความอดทนอดกลั้น

ความมานะพยายาม

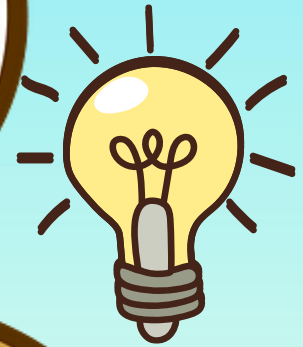
การกระทำของ
สามเณรสังกัจจายน์ให้
ข้อคิดในข้อใด

นักเรียนจะนำคุณธรรม
และข้อคิดที่ได้จาก
การศึกษาพุทธสาวกไป
เป็นแนวทางในการดำเนิน
ชีวิต ได้อย่างไรบ้าง

รู้จักเสียสละและทำประโยชน์
เพื่อส่วนรวมมีความเมตตาต่อ
ผู้ที่คิดร้าย คิดไม่ดีต่อเรา
ไม่โกรธแค้นค่ะ

๕ ขั้นปฏิบัติ

คำชี้แจงนักเรียน

๑. นักเรียนศึกษาเรื่องพุทธสาวก (สามเณรสังกัจจายะ) จากหนังสือเรียน
๒. นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง พุทธสาวก (สามเณรสังกัจจายะ)
๓. นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน

คำชี้แจงครูปลายทาง

๑. ครูให้นักเรียนศึกษาเรื่องพุทธสาวก (สามเณรสังกัจจายะ) จากหนังสือเรียน
๒. ครูให้นักเรียนทำใบงานที่ ๓ เรื่อง พุทธสาวก (สามเณรสังกัจจายะ)
๓. ครูให้นักเรียนนำเสนอผลงานหน้าชั้นเรียน
๔. ครูเดินดูและให้ความช่วยเหลือตามความเหมาะสม

ใบงานที่ ๓

เรื่อง พุทธสาวก (สามเณรสังกัจจายะ)

คำชี้แจง

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ใบงานที่ ๓ เรื่อง พุทธสาวก (สามเณรสังกัจจายะ)
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๘ เรื่อง มุ่งมั่นและศรัทธา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๓ เรื่อง พุทธสาวก
รายวิชาสังคมศึกษา รหัสวิชา ๑๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๓

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

พุทธสาวก คือ

.....

.....

.....

สามเณรสังกัจจายะ

ทำอะไร โจร

ทั้งหมดจึงเลิกลั้ม

พิธีพลีกรรมและขอ

บวช

.....

.....

.....

.....

.....

คุณธรรมที่ควร

นำมาเป็น

แบบอย่าง

.....

.....

.....

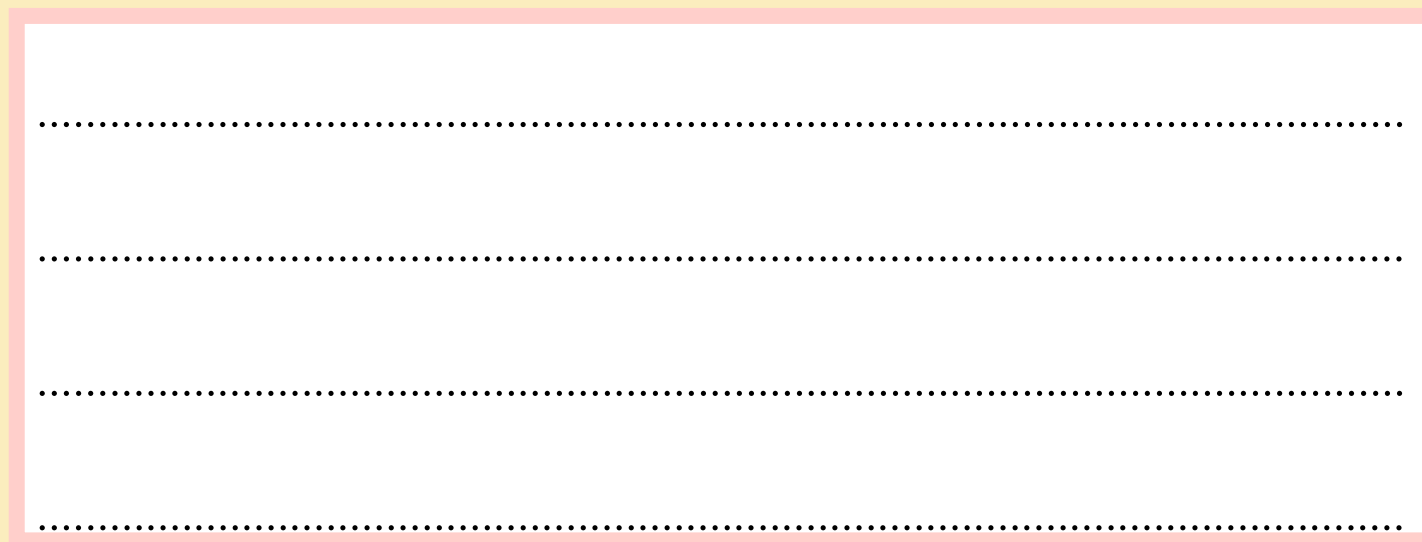
.....

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

พุทธสาวก คือ

สามเณรสังกัจจะทำ
อย่างไร โจรทั้งหมด
จึงเลิกลัทธิพราหมณ์
และขอบวช

คุณธรรมที่ควร
นำมาเป็น
แบบอย่าง

.....

.....

.....

.....

เฉลย

ใบงานที่ ๓

เรื่อง พุทธสาวก (สามเณรสังกัจจกะ)

พุทธสาวก คือ

ผู้ที่เชื่อฟังและปฏิบัติตามหลักคำสอนของ
พระพุทธเจ้า และเป็นแบบอย่างที่ดีสามารถ
นำมาปฏิบัติตามได้

สามเณรสังกัจจะทำ
อย่างไร โจรทั้งหมด
จึงเลิกลั่มพิธีพลีกรรม
และขอบวช

อาสาไปให้โจรทำพิธีพลีกรรม และเมื่อไปถึงไม่ได้
แสดงท่าทีหวาดกลัว นั่งทำสมาธิแผ่เมตตาจิต
เมื่อโจรใช้ดาบฟันดาบกลับงอไม่สามารถทำอะไร
สามเณรสังกัจจะได้ โจรจึงเกิดความเลื่อมใส
และขอบวช

คุณธรรมที่ควร
นำมาเป็น
แบบอย่าง

มีความเสียสละ กล้าหาญ มีเมตตา

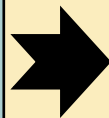
สรุปบทเรียน

พุทธสาวก
(สามเณรสังกัจจายะ)

แบบอย่างที่ดี

เสียสละเพื่อส่วนรวม มีจิตเมตตา
รู้จักให้อภัยผู้อื่น

แนวทางการนำไปปฏิบัติ

รู้จักเสียสละประโยชน์ส่วนตน
เพื่อส่วนรวม มีเมตตาต่อผู้อื่น

ผลที่เกิดขึ้น

ทำให้เป็นที่รักและยกย่องของผู้อื่น ได้รับการชื่นชม

เรื่อง...ชาดก

